

Фалько

Артуро Перес-Реверте

Фалько (укр.) #1

Здається, нема на світі такого завдання, з яким би не впорався агент Лоренсо Фалько, головний герой шпигунської трилогії іспанського журналіста, письменника і колишнього військового кореспондента Артуро Переса-Реверте. От і зараз доля закинула Фалько до Іспанії, яку роздирає громадянська війна. Звиклий сприймати життя як низку небезпечних пригод, він упорається і цього разу: виконає черговий наказ, вибереться із чергової халепи... А поповнивши свій донжуанський список, зрозуміє, що нарешті зустрів свою жінку.

Видавництво Фабула, Ранок

Артуро Перес-Реверте

Фалько

Роман «Фалько» ґрунтується на реальних подіях, але сюжет і персонажі є вигаданими. Автор змінив деякі історичні деталі згідно зі своїм творчим задумом.

Я не вірю в людей, які мають власний дім, ліжко, родину та друзів.

Чарлз Плеснер «Фальшиві паспорти»

Насправді пекло – це потужний стимул.

Джон Дос Пассос «Найкращі роки»

Оригінальна назва твору: Falco

© 2016 Arturo Perez-Reverte

© І. Шевченко, пер. з ісп., 2019

© «Фабула», макет, 2019

© Видавництво «Ранок», 2019

Шановний читачу!

Спасибі, що придбали цю книгу.

Нагадуємо, що вона є об'єктом Закону України «Про авторське і суміжні право», порушення якого карається за статтею 176 Кримінального кодексу України «Порушення авторського права і суміжних прав» штрафом від ста до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, з конфіскацією та знищенням всіх примірників творів, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, програм мовлення та обладнання і матеріалів, призначених для їх виготовлення і відтворення. Повторне порушення карається штрафом від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією та знищенням всіх примірників, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, програм мовлення, аудіо – і відеокасет, дискет, інших носіїв інформації, обладнання та матеріалів, призначених для їх виготовлення і відтворення. Кримінальне переслідування також відбувається згідно з відповідними законами країн, де зафіксовано незаконне відтворення (поширення) творів.

Книга містить криптографічний захист, що дозволяє визначити, хто є джерелом незаконного розповсюдження (відтворення) творів.

Щиро сподіваємося, що Ви з повагою поставитеся до інтелектуальної праці інших і ще раз Вам вдячні!

1. Нічні поїзди

Приречена на смерть жінка розмовляла зі своїм попутником у вагоні першого класу. Легка світська бесіда тривала хвилин десять. Обговорювали банальні теми – сезон у Біарріці, останній фільм із Кларком Гейблом і Джоан Кроуфорд. Війну в Іспанії побіжно згадали кілька разів. Лоренсо Фалько слухав жінку, затиснувши між пальцями наполовину викурену сигарету й обережно схрестивши ноги, щоб не зім'яти фланелеві штани. Співрозмовниця сиділа біля вікна, за яким пропливала ніч, а Фалько вмовився навпроти, ближче до дверей, що вели в коридор. Крім них, у купе нікого не було.

– Джин Харлоу, – сказав Фалько.

– Перепрошую?

– Харлоу. Джин... Ця актриса грала в «Китайських морях» із Гейблом [1 - Відома пригодницька мелодрама 1935 року з Кларком Гейблом і Джин Харлоу в головних ролях. (Тут і далі прим. пер., якщо не вказано інше.)].

– Он воно як...

Жінка затримала на ньому немигаючий погляд на три секунди довше, ніж того вимагали правила пристойності. Усі жінки дарували Фалько щонайменше три зайві секунди. Своею чергою він пильно розглядав її, оцінюючи шовкові ажурні панчохи, дорогі якісні туфлі, капелюшок, сумочку на сусідньому сидінні, елегантну сукню від Віонне, що, на думку спостережливої людини (а Фалько належав до цієї категорії), дещо суперечила вульгарній зовнішності. До того ж її видавала манірність. Жінка відкрила сумочку, дістала люстерко й перевірила, чи все гаразд з її макіяжем, демонструючи гарні аристократичні манери, яких насправді не мала. Вміє носити маску, підсумував Фалько. Непогана вистава. Хоча й далека від ідеалу.

– Ви теж ідете до Барселони? – спитала вона.

– Так.

– І війна вас не зупиняє?

– Я бізнесмен. Деякі справи війна ускладнює, а деякі – полегшує.

В її очах промайнула й миттєво зникла тінь зневаги.

– Розумію.

За три вагони від них протяжно загудів локомотив; стукіт коліс став гучнішим, коли поїзд проїхав крутий поворот. Фалько позирнув на годинник «Патек Філіп» на лівому зап'ястку. До п'ятихвилинної зупинки в Нарбонні залишалося чверть години.

– Вибачте, – сказав він.

Чоловік загасив сигарету в попільничці, вбудованій у підлокітники крісла, після чого підвівся, обсмикнувши піджак і поправивши вузол краватки. Ковзнув поглядом по своїй потертій валізі зі свинячої шкіри, що лежала разом із капелюхом і плащем у багажній сітці над сидінням. Усередині не було нічого, крім кількох старих книжок – для додаткової ваги. Усе необхідне Фалько мав при собі – паспорт, гаманець із французькими, німецькими й швейцарськими грошима, флакончик з аспірином, черепаховий портсигар, срібну запальничку і дев'ятиміліметровий браунінг із шістьма патронами в обоймі. Краще не одягати капелюха, щоб жінка нічого не запідозрила. Засмучений, він забрав лише плащ і подумки попрощався з бездоганним «Трілбі» з коричневого фетру.

– З вашого дозволу, – додав він, відчинивши двері купе.

Фалько востаннє глянув на жінку. Вона розвернулася до вікна, за яким простиралася темрява; її профіль відображався у чорному склі. Він кинув прощальний погляд на її ноги й байдужо подумав: «Гарні». Обличчя було звичайним і здавалось більш-менш привабливим завдяки косметиці, але вбрання підкреслювало спокусливі форми, і стрункі ноги свідчили, що все її тіло варте уваги.

В коридорі стояв низенький чоловічок у довгому пальті з верблюжої вовни, двоколірних черевиках і чорному капелюсі з широченними крисами. Він мав виражувати очі й чимось нагадував американського актора Джорджа Рафта. Фалько нібито випадково зупинився біля нього й відчув різкі пахощі брильянтину, поєднані з трояндовою водою. Доволі неприємний запах.

– Це вона? – прошепотів чоловічок.

Фалько кивнув, вийняв портсигар і підніс до рота нову сигарету. Дивний тип у пальті скривив губи – маленькі, рожеві, жорстко вигнуті.

– Точно?

Фалько, не відповідаючи, закурив і рушив у кінець вагона. Діставшись тамбура, озирнувся і побачив, що в коридорі вже нікого немає. Обпершись спиною об двері туалету, він затягувався сигаретою і слухав оглушливе торохтіння коліс. Коли вони з адміралом обговорювали подробиці операції в Саламанці, начальник наполіг на тому, щоб він не займався тактичними питаннями. Не варто світитися і ризикувати, якщо щось зірветься, – таким був вердикт. Точніше, наказ. Жінка подорожує з Парижа до Барселони без супроводу. Твоє завдання – знайти її, упізнати, відійти в бік. Усе інше зробить Пакіто Павук. Ти добре знаєш його методи. Він – професіонал. Завершить справу з притаманною йому елегантністю.

У голові поїзда знову завищала сирена. Швидкість зменшилася, і вогні за вікном стали чіткішими. Колеса стукали повільніше й менш ритмічно. В кінці коридора з'явився кондуктор у кашкеті й синій формі. «Нарбонн, зупинка п'ять хвилин», – оголосив чоловік. Його поява змусила Фалько насторожитися. Знервований, він спостерігав за тим, як кондуктор проходить повз купе, де перебувала жінка. Однак той не помітив нічого підозрілого (найбільш імовірно, що Павук опустив штори). Наблизившись до Фалько, повторив: «Нарбонн, зупинка п'ять хвилин» – і рушив до сусіднього вагона через тамбур.

На платформі майже не було людей – півдесятка пасажирів із валізами виходили з вагонів; начальник станції у червоній кепці і з ліхтарем у

руці неквапливо прямував до голови поїзда; нудьгуючий жандарм у короткому плащі стояв біля виходу, заклавши руки за спину і не відриваючи очей від годинника під куполом, що показував 0:45. Перш ніж зістрибнути на платформу, Фалько обвів вагон швидким поглядом – штори на вікні його купе справді були опущені. Скосивши очі, він переконався, що Павук вийшов з іншого вагона і рухається слідом за ним – їх розділяло кроків п'ять.

Начальник станції помахав ліхтарем і дмухнув у свисток. Локомотив випустив хмару пари й рушив з місця, тягнучи за собою поїзд. Тієї самої миті Фалько увійшов до будівлі вокзалу, перетнув залу й опинився на вулиці, де у жовтуватому світлі ліхтарів виднілася обвішана рекламними плакатами стіна, а біля хідника, за стоянкою таксі, влаштувався автомобіль «пежо». Усе йшло за планом. Фалько пригальмував і вичекав рівно стільки часу, щоб Павук наздогнав його. Можна було не озиратися – пахощі брильянтину в поєднанні з трояндовою водою ні з чим не переплутаєш.

– Так, це була вона, – підтвердив Павук і передав йому маленький шкіряний портфель.

Зануривши руки в кишені пальта й насунувши капелюха на очі, він квапливо почимчикував тьмяно освітленою вулицею і зрештою зник у темряві. Фалько попрямував до «пежо» – двигун гурчав, на водійському сидінні застиг чорний силует, – відчинив задні дверцята й усівся, поклавши плащ убік, а портфель – на коліна.

– Маєте ліхтар?

– Так.

– Дайте мені, будь ласка.

Водій простягнув йому ліхтарик, увімкнув першу передачу і рушив з місця. У світлі фар промайнули безлюдні вулиці, що змінилися околицями міста й шосе, обсадженими деревами, чиї стовбури були розфарбовані білими смугами. Фалько натиснув на кнопку й, огорнений слабким сяйвом, заходився розглядати вміст портфеля:

надруковані на машинці листи й документи, записник із численними телефонами й адресами, дві вирізки з німецьких газет і посвідчення на ім'я Луізи Ровіра Бальсельс зі світлиною і печаткою уряду Каталонії. Чотири документи мали гриф іспанської комуністичної партії. Фалько заховав усе назад, відклав ліхтарик, зручніше влаштувався на сидінні, заплющив очі й відкинув голову на подушку, послабивши вузол краватки й накрившись плащем. Навіть тепер, у розслабленому стані, привабливе кутасте обличчя, на якому пробивалася щетина, не втрачало свого звичного веселого й приязного виразу, хоча інколи жорстокий оскал змінював його до невпізнанності. Здавалося, власник цього обличчя повсякчас спостерігає за якоюсь трагікомічною виставою всесвітнього масштабу, де одну з ролей відведено йому.

За вікном невпинно пролітали пофарбовані в біле дерева обабіч шосе. Перш ніж поринути в сон, Фалько, заколисаний похитуванням автомобіля, згадав ноги вбитої жінки. Дуже прикро, подумав він крізь дрімоту. Змарнований шанс. За інших обставин він залюбки провів би ніч поміж цих розкішних ніг.

– Нове завдання, – сказав адмірал.

За його спиною, у вікні, над голими гілками дерев височіла маківка собору Саламанки. Рухаючись проти світла, керівник НІОС – Національної інформаційно-оперативної служби – підійшов до великої, розміром із пів стіни, мапи Піренейського півострова, що висіла поряд із полицями з енциклопедією «Еспаса» та портретом каудильйо.

– Нове кляте завдання. Брудне й неприємне, – повторив він.

Вимовивши цю фразу, адмірал дістав зім'ятий носовичок із кишені вовняного піджака – він ніколи не носив військову форму у своєму кабінеті, – гучно висякався і поглянув на Лоренсо Фалько так, ніби той був винен у його нежиті. Потім, сховавши носовичок, метнув швидкий погляд на праву нижню частину мапи й тицьнув туди пальцем.

– Аліканте.

– Червона зона, – бозна-чому уточнив Фалько.

Адмірал поглянув на нього: спершу уважно, а потім – незадоволено.

– Звісно, це червона зона, – сердито рывкнув він, уловивши нахабні інтонації.

Фалько приїхав до Саламанки вчора й досі не оговтався після виснажливої подорожі півднем Франції та перетину кордону в Іруні. А ще раніше він виконав складне завдання в Барселоні, розташованій в республіканській зоні. Відтоді, як стався військовий переворот, він не мав жодного вихідного.

– Відпочинеш на цвинтарі, – адмірал невесело засміявся з власного жарту.

Фалько подумав, що його начальник часто тяжіє до чорного гумору. Ця тенденція посилилася, коли він втратив єдиного сина – старшого лейтенанта флоту, вбитого 3 серпня разом з іншими офіцерами на борту крейсера «Лібертад». Щоправда, сарказм і зловісне почуття гумору завжди були його визначальними рисами. Приміром, він міг відправити агента з групи спецоперацій за лінію фронту, попередивши, що з нього можуть живцем здерти шкіру в ЧК. «Принаймні твоя вдова нарешті знатиме, де ти спиш», – «заспокоював» він влучними жартами, від яких ставало моторошно. Нині, на четвертому місяці громадянської війни, після загибелі десятка агентів у різних країнах різкий цинічний тон вважався нормою, яку засвоїли навіть секретарки, радисти й шифрувальники. Така манера вести розмову чудово доповнювала образ адмірала – худорлявого низенького галісійця з селища Бетансос, який вирізнявся густим сивим волоссям, пожовтілими від нікотину вусами, що нависали над верхньою губою, великим носом і косматими бровами. Ліве око було штучним, а праве – дуже чорне, суворе й жваве – вражало напрочуд розумним виразом. Він ненавидів слова «червоний» і «ворог», реагуючи на них зі спокійною злістю. Коротко кажучи, керівник франкістської розвідки був маленьким, кмітливим, іронічним і небезпечним. У генштабі Саламанки його називали «Кабан». Само собою, це прізвисько ніколи не вимовляли у його присутності.

– Можна покурити? – спитав Фалько.

– Ні, трясця твоїй матері! Не можна! – Він сумно позирнув на пакет із люльковим тютюном, що лежав на столі. – У мене страшний грип.

Хоча начальник стояв, Фалько продовжував сидіти. Вони були знайомі давно – ще за часів, коли адмірал служив капітаном першого рангу і військово-морським аташе у Стамбулі й займався розширенням мережі республіканських спецслужб у Східному Середземномор'ї. Цю мережу він передав франкістам, щойно спалахнула громадянська війна. А вперше вони зустрілися в Стамбулі, задовго до кривавих подій в Іспанії, коли постачали зброю Ірландській республіканській армії, і Фалько виступав посередником між зацікавленими сторонами.

– Я знайшов для вас дещо цікаве, – сказав Фалько.

Він вийняв із кишені конверт і поклав на стіл. Адмірал допитливо глянув на нього. Штучне око було трохи світлішим за здорове, і цей контраст створював ілюзію, ніби він якось дивно коситься на співрозмовників, що змушувало їх почуватися незручно. Наступної миті адмірал відкрив конверт і витягнув поштову марку.

– Не знаю, чи маєте ви таку в колекції, – пояснив Фалько. – Тисяча вісімсот п'ятдесятого року.

Адмірал повертів марку і підніс її ближче до світла. Потім підійшов до шухляди, заваленої люльками й бляшанками з тютюном, дістав лупу і заходився уважно роздивлятися подарунок.

– Чорна на блакитному тлі, – задоволено констатував він. – Негашена. Перша в Ганновері.

– Саме так сказав продавець.

– Де ти її купив?

– В Андаї, перед тим як перейти кордон.

– Ціна за каталогом – щонайменше чотири тисячі франків.

– Я заплатив п'ять тисяч.

Адмірал попрямував до шафи, вийняв альбом і сунув марку між сторінок.

– Запиши у список витрат.

– Уже записав... Що там з Аліканте?

Адмірал повільно зачинив шафу. Потім торкнувся кінчика носа, позирнув на мапу і знову потягнувся до носа.

– Маємо трохи часу. Принаймні кілька днів.

– Мені доведеться їхати туди?

– Так.

Дивно, що одне коротке слово містить стільки інформації, іронічно подумав Фалько. Перетин кордону, знайоме відчуття безпорадності на ворожій території, небезпека й страх. А ще можливі інші варіанти – в'язниця, тортури, смерть. Сірий світанок, постріл у потилицю біля стінки або в темному підвалі. Безіменний труп у канаві чи в братській могилі. Присиплюють вапняком, та й годі. На мить він згадав жінку в купе і, сповнений фаталістичної покірності, зрозумів, що почав забувати її обличчя.

– Скористайся нагодою, – порадив адмірал. – Відпочинь.

– Коли ви розкажете мені про завдання?

– Цього разу ми інформуватимемо тебе поетапно. Перший етап – завтра вранці. Ти зустрінешся з людьми із СІРФ.

Збентежений, Фалько звів брови. Ця аббревіатура розшифровувалася як Служба інформації і розслідувань Фаланги – воєнізована фашистська організація, до якої належали найбільш завзяті й фанатичні члени так званого Національного руху, очолюваного генералом Франко.

– До чого тут Фаланга?

– Спільні інтереси. Невдовзі дізнаєшся. О десятій нам призначено зустріч з Анхелем Луїсом Поведою. Так, із цією тварюкою. Не кривись, будь ласка.

Фалько змусив себе розслабити обличчя. Поведа був керівником СІРФ. Ветеран руху («стара сорочка»), жорстокий севільянець, який прославився в Андалусії в перші дні повстання, коли, виконуючи накази генерала Кейпо де Льяно, розстрілював профспілкових лідерів і шкільних учителів.

– Я гадав, що ми все вирішуємо самостійно. Ні від кого не залежимо.

– Ти помилився. Генералісимус особисто дав наказ. Ми готуватимемось до цієї операції разом із фалангістами. Крім того, нам допомагатимуть німці, і я молю Бога, щоб не втрутилися італійці. Нещодавно обговорював подробиці зі Шретером.

Фалько дивувався дедалі більше. Він не був знайомий з Гансом Шретером (якого жартівники-іспанці називали «сраним Хуаніто»), але знав, що той керував нацистською розвідкою в Іспанії і мав безпосередній доступ до адмірала Канаріса в Берліні. Уся франкістська штаб-квартира в Саламанці кишіла вітчизняними й іноземними агентами – паралельно з німецьким Абвером діяла італійська служба розвідки на додачу до численних іспанських спецслужб, які конкурували між собою і часто заважали одна одній – фалангісти з СІРФ, військово-морська розвідка, цивільна шпигунська мережа, таємна поліція та інші менш відомі організації. Що ж стосується очолюваної адміралом НІОС, вона підкорялася Генштабу, яким керував Ніколас Франко – брат каудильйо. Ця служба спеціалізувалася на впровадженні своїх агентів у республіканську зону, саботажі й ліквідації ворогів як в Іспанії, так і за її межами. До її складу входила особлива група – елітна й нечисленна, – де працював Лоренсо Фалько. На жаргоні спецслужб її називали «Група Брудних Справ».

– Сьогодні ввечері в казино відбудеться прийом на честь італійського посла. Співробітники посольства розмістяться на горішньому поверсі.

Гостей буде багато. Раджу тобі прийти.

Фалько зміряв його уважним поглядом. Він знав, що начальник симпатизує йому. «Ти схожий на мого сина», – якимось зізнався той. Однак розваги й світське життя підлеглих зовсім не цікавили його. Правильно зрозумівши цей погляд, адмірал відповів багатозначною в'їдливою посмішкою.

– Там буде Ганс Шретер... Ви зустрінетесь віч-на-віч. Поговорите кілька хвилин. Він хоче познайомитися з тобою, але так, щоб не привертати увагу. Без офіційних візитів та іншої бюрократії.

– Що я маю йому сказати?

– Нічого, – адмірал учергове висякався. – Йдеться про зустріч нижчого рівня. Помовчиш і дозволиш на себе подивитися. Не бовкни зайвого. Шретер спробує промацати ґрунт. Він чув про тебе, і йому кортить скласти власне враження.

– Ясно. Дивитися, слухати, мовчати.

– Точно... До речі, на прийом завітає ще один наш знайомий німець – Вольфганг Ленц.

– Представник компанії «Рейнметал»?

– Так. Гадаю, прийде з дружиною. Її звать Ута. Чи Грета. Щось подібне. Якесь коротке ім'я. Може, Петра.

– Я її знаю.

Анітрохи не здивований, адмірал криво посміхнувся. Ці двоє надто добре вивчили одне одного.

– У біблійному сенсі?

– Ні. Формально. Торік зустрів її з чоловіком у Загребі, на званій вечері. Пам'ятаєте? Ви теж там були.

– Авжеж, пам'ятаю, – гримаса змінилася презирливим смішком. – Пухка білявка... з величезним вирізом на спині, що відкривав голу дупу. Повія, як і всі німкені. Дивно, що ти не погрався з такою корівкою.

Фалько ухильно усміхнувся, ніби вибачаючись.

– Я пасся на інших луках, адмірале.

– Розумію, – той розсіяно дивився на нього, думаючи про щось своє.– Хай там як, а зараз ці німці запрошені на прийом як почесні гості. Треба з'ясувати, чи можуть вони стати нам у пригоді.

– Це якимось пов'язано з нашими справами в Аліканте?

Вказівний палець адмірала націлився на нього, мов ствол пістолета.

– Я жодного разу не згадав про Аліканте, хлопче. Второпав?

– Второпав.

Праве око набуло більш суворого, холодного виразу.

– Я нічого не казав ні про Аліканте, ні про будь-яке інше місце земної кулі.

– Анічогісінько.

– Годі прикидатися розумником. Вставай зі стільця і забирайся звідси. Побачимось завтра, за чверть до десятої, на вулиці Консуело. Маємо зустрітися з Поведою... Ще одне прохання. Одягни військову форму.

– Форму? Ви серйозно?

– Атож! Сподіваюсь, вона в тебе збереглася. Звісно, якщо її не зжерла міль.

Здивований, Фалько повільно звівся на ноги. Він не був військовим. Радше навпаки. У 1918 році його з ганьбою вигнали з Морської

академії через скандальну інтрижку з дружиною викладача й бійку з ображеним рогоносцем, що зчинилася під час лекції про мінно-торпедне озброєння. Однак, коли спалахнула війна, адмірал роздобув для нього звання капітан-лейтенанта (тимчасово, в професійних цілях). У франкістській Іспанії галуни чи зірочки на вилогах були найефективнішим засобом впливу, ключем, що відмикав будь-які двері.

– Фалангісти обожають мундири, – мовив адмірал, коли Фалько вже виходив із кабінету. – Найкращий початок співпраці.

На порозі Фалько демонстративно виструнчився.

– Коли я носитиму форму, чи треба повсякчас казати «Слухаюсь, пане адмірале»?

– Іди до біса!

Овіяний пахощами лосьйону «Варон Денді», він зачесав волосся назад, намастив брильянтином і розділив на високий проділ, після чого заходився неквапливо поправляти накладні манжети та комір. Маніжка сяяла білизнаю, а чорні підтяжки надавали ідеальній форми штанам, що спадали на лискучі від лаку черевики. На якусь мить Лоренсо Фалько завмер перед дзеркалом, вивчаючи своє відображення. Результат його задовольнив: бездоганно поголений небезпечною бритвою; бакенбарди підстрижені саме так, як належить; сірі очі дивляться на світ із спокійною, іронічною печаллю. Одна жінка якось сказала (жінки вміють давати точні визначення), що він має очі хорошого хлопчика, чиї справи в школі йдуть кепсько.

В реальності справи у нього йшли чудово, хоча іноді йому було вигідно приховувати це, особливо в жіночому товаристві. Фалько походив із пристойної андалузської родини, пов'язаної з виноробством, виноторгівлею й експортом вина до Англії. Засвоєні з дитинства манери й чудове виховання сталися йому в пригоді, коли безпутна юність, обірвана військова кар'єра й мандрівне авантюрне життя піддали випробуванням інші риси його характеру. Наразі йому було тридцять сім років, і він міг похвалитися насиченою біографією: Америка, Європа, Іспанія. Війна. Нічні поїзди, перетин кордонів під

снігом і дощем, міжнародні готелі, темні непривітні вулиці, таємні обійми. Десь у закутках пам'яті свіжі спогади перемішувалися з тінями минулого, невиразними образами й дивними картинами, чію кількість він був би не проти збільшити. Життя нагадувало йому необмежений простір можливостей, величезні мисливські угіддя, доступ до яких мали найвідважніші обранці, здатні піти на ризик і беззаперечно сплатити рахунок, коли настане час вийти з гри. «Скільки я вам винен, офіціанте? Тримайте, решти не треба». Винагороди здобувають відразу. Що ж стосується жорстоких покарань, що, ймовірно, загрожували сміливцям, чекати на них залишалося довго. Для Фалько слова, як-от «Батьківщина», «кохання» чи «майбутнє», не мали жодного сенсу. Він навчився жити теперішнім днем. Бути вовком, що зачаївся в тіні. Жадібним і небезпечним.

Зав'язавши краватку-метелик, він одягнув чорний жилет і смокінг, пристебнув годинник на ланцюжок, поправив скріплені овальними срібними запонками манжети, що виступали з-за краю рукавів рівно на три сантиметри, після чого розсунув по кишенях предмети, акуратно розкладені на секретері: масивну срібну запальничку «Паркер Бікон», авторучку «Шифер Баланс» у зеленому нефритовому корпусі, олівець зі сталевим ковпачком, записник, флакончик із чотирма пігулками аспірину, гаманець із крокодилячої шкіри, де лежали двісті песет дрібними купюрами й кількома монетами – на чайові. Потім він витягнув двадцять сигарет «Players» із великої бляшанки – цю рідкісну марку привозили з Лісабону завдяки зв'язкам НІОС, – запхав їх в обидва відділення черепахового портсигара й сунув останній у праву кишеню смокінга. Ретельно обмацавши себе, щоб перевірити, чи нічого не забув, Фалько розвернувся до нічного столика, де лежав пістолет. То була його улюблена зброя, з якою він не розлучався з липня цього року. Напівавтоматичний браунінг FN 1910 року випуску – шестизарядний пістолет бельгійського виробництва, плаский, легкий, зручний у використанні, обладнаний трьома запобіжниками, здатний пустити дев'ятиміліметрову кулю зі швидкістю 299 метрів за секунду. Перш ніж прийняти ванну, Фалько приділив йому багато уваги: розібрав, ретельно почистив, намастив, упевнився, що поворотна пружина, розташована довкола ствола, функціонує нормально й без затримок. Зваживши браунінг на долоні, він переконався, що

заряджена обойма на місці, а набійник порожній, загорнув його в хусточку й сховав за шафою. Не годиться йти озброєним на вечірку в казино, сказав він собі, хоча там не бракуватиме мундирів, портупей і пістолетів – країна переживає непрості часи.

Востаннє озирнувшись, Фалько підхопив пальто, білий шарф, м'який чорний капелюх, вимкнув світло й вийшов із номера. Прямуючи коридором, він жорстко посміхнувся, згадавши, що серб Гаврило Принцип, який застрелив ерцгерцога Франца Фердинанда в Сараєві й розв'язав Першу світову війну, користувався таким самим браунінгом 1910 року випуску. Окрім дорогого одягу, англійських сигарет, срібних і шкіряних виробів, пігулок від головного болю, авантюрного життя і вродливих жінок, Лоренсо Фалько полюбляв пікантні деталі. З перчинкою.

2. Зітхання Іспанії

Коли Лоренсо Фалько увійшов до зали, військовий оркестр грав «Зітхання Іспанії»[2 - «Зітхання Іспанії» (1902) – популярний іспанський пасодобль, твір композитора Антоніо Альвареса Алонсо.]. Критий внутрішній дворик казино, розташований у палаці XVI століття, був залитий яскравим світлом, що суперечило принципам жорсткої економії, яких начебто дотримувалося франкістське керівництво. Як Фалько й очікував, він побачив чимало чоловіків у формі, перетягнутих ремнями португепях, в лискучих чоботах, із глянсовою кобурою, кокетливо пристебнутою до пояса. Більшість військових, завважив він, мали високі звання – від капітана і далі, і майже всі хизувалися емблемами генштабу чи інтендантської служби. Щоправда, вистачало й тих, хто носив на перев'язі руку, а на грудях – медалі, отримані за участь у нещодавніх запеклих боях під Мадридом, про які навперебій писали всі газети. Однак, попри численні нагадування, мундири й загальну патріотичну атмосферу, все це було безмежно далеким від війни. Світські дами – хоча й поводитися скромно, згідно з франкістськими нормами (вважалося, що жінки – ніжні створіння, віддані подруги бійців, наречені, дружини, матері), – були елегантно вбрані за стандартами популярних модних журналів, і деякі примудрялися успішно поєднувати нові ідеологічні настанови з жіночою привабливістю. Що ж стосується чоловіків, не всі носили мундири – подекуди виднілися більш-менш пристойні смокінги й багато темних костюмів, під якими можна було помітити чорні краватки й форми блакитні сорочки фалангістів. Було чути гудіння голосів, офіціанти в білих жилетах обходили залу з тацями, вщент заставленими келихами. Шинквас був установлений трохи далі, навпроти оркестру. Ніхто не танцював. Фалько привітався з кількома знайомими, роззирнувся довкола й зупинився покурити біля широких парадних сходів, прикрашених жовто-червоним прапором, з якого франкісти зірвали пурпурову республіканську смугу, заволодівши цим трофеем кілька тижнів тому.

– Привіт, Лоренсо! Як тебе сюди занесло? Я гадав, що ти за кордоном.

Відірвавшись від портсигара, Фалько звів очі. Біля нього зупинилися чоловік і жінка. Чоловік на ім'я Хайме Горгель був одягнений у військову форму з капітанськими зірочками на вилогах і піхотними емблемами на гімнастерці. Жінка – смаглява, струнка, незнайома – привертала увагу кашеміровою сріблястою сукнею. Дороге якісне вбрання, визначив Фалько. Чуття і досвід рідко підводили його.

– А я думав, що ти на фронті, – відповів він.

– Щойно приїхав звідти. – Офіцер вказав на скроню, де під намащеним брильянтином волоссям виднівся великий набряк. – Лікарі сказали, що у мене струс мозку.

– Нічого собі! Це серйозно?

– Ні. Зачепило рикошетом. На щастя, мій кашкет пом'якшив удар. Це сталося в Сомосьєррі. Мені дали тиждень відпустки на одужання. Післязавтра я повертаюсь на передову.

– Як справи у наших?

– Чудово. Ми за двадцять кілометрів від Мадрида й просуваємося вперед. Подейкують, що республіканський уряд покинув столицю і перебрався до Валенсії. Якщо нам пощастить, усе закінчиться на Різдво. Ти знайомий з Ческою, моєю своячкою?

Пахощі «Амока». Або «Божевілля Сходу», як їх називали журнали мод. Дорогі, вишукані парфуми, які було напрочуд важко знайти за нинішніх обставин. Фалько окинув жінку уважним поглядом: світлі очі, довгий ніс, ідеальні груди, пропорційне тіло. Таких панянок любляв малювати художник Ромеро де Торрес[3 - Хуліо Ромеро де Торрес (1874–1930) – іспанський художник епохи реалізму.]. У ній відчувалося щось циганське, але це лише додавало шарму. Значно вродливіша за більшість. Вища категорія.

– Не мав такого задоволення.

– Лоренсо Фалько, мій давній шкільний друг. Ми кілька років вчилися разом у коледжі братів Марист, у Хересі... Марія-Еухенія Пріето, дружина мого брата Пепіна. Ми всі звемо її «Ческа».

Фалько кивнув і потиснув простягнуту руку. Він кілька разів бачив її чоловіка. Хосе Марія Горгель, граф де ла Мігалота, був чванливим холодним аристократом років сорока, який захоплювався кінними перегонами. Свого часу вони відвідували ті самі клуби фламенко й елітні борделі в Севільї та Мадриді.

– Як поживає твій брат? – спитав він у Хайме суто із ввічливості, не відводячи очей від Чески. Завжди цікаво й корисно спостерігати за реакціями заміжньої жінки, коли йдеться про відсутнього чоловіка.

– Добре, наскільки я знаю, – відказав той. – Воює з 18 липня. Йому доручили керувати полком регулярес[4 - Регуларес – елітний підрозділ Збройних сил Іспанії, створений 1911 року. Під час Громадянської війни 1936–1939 років солдати цього підрозділу – здебільшого марокканці – підтримували франкістів.] десь на мадрридському фронті. Під Навалькарnero, якщо не помиляюсь. Звучить непогано, чи не так? Як за старих часів. Іспанський гранд керує маврами. Нетлінна Іспанія воскресає, аби знищити марксистську наволоч.

– Дивовижно, – мовив Фалько.

Покосившись на жінку, він збагнув, що вона вловила іронічний підтекст. Проте не встиг визначити, добре це чи погано з тактичної точки зору, оскільки дехто відвернув його увагу. Глянувши поверх оголеного плеча Чески (прикритого тоненьким напівпрозорим газом згідно з останніми модними тенденціями), він побачив Марілі Гранжер, особисту секретарку адмірала. Фалько здивувався, але, трохи поміркувавши, зрозумів, що її присутність була цілком логічною, адже Марілі дружина офіцера Головного морського штабу в Саламанці. Вдала ідея – доручити їй роль посередниці. В глибині зали, між колонами, біля фуршетного столу, Фалько розгледів біляву голову Ганса Шретера – той прямував до дверей маленької вітальні.

– З вашого дозволу я піду, – сказав він.

Коли Марілі зачинила двері й залишила їх на самоті, Шретер окинув Лоренсо Фалько допитливим поглядом. В одній руці німець тримав чарку коньяку, а в іншій – гаванську сигару. Великий кадик випинався над жорстким накрохмаленим коміром і чорною краваткою-метеликом. Горизонтальний шрам, що перетинав ліву вилицю, надавав його обличчю суворого виразу. Шретер був високим і худорлявим, із квадратним, ретельно поголеним підборіддям і крижаними блакитними очима, позбавленими будь-яких емоцій.

– Радий познайомитися з вами, – сказав він іспанською, з ледь помітним акцентом, якщо не зважати на розкотистий «р».

– Навзаєм.

Вони нерухомо стояли, вивчаючи один одного. Німець затягувався сигарою і час від часу прикладався до чарки. Запала тиша, яку порушувала лише віддалена музика військового оркестру. Наступної миті Шретер позирнув на двері.

– Приємна вечірка, – мовив він.

– Так.

– З фронту надходять хороші новини. Марксисты відступають. Мадрид ось-ось здасться.

– Ширяться чутки.

Скептична репліка Фалько пробудила цікавість німця – він відсorbнув коньяку й уважніше поглянув на нього.

– Ви знаєте, хто я? – порушив мовчанку Шретер.

– Звісно.

– Що вам розповів адмірал?

– Що ви хотіли зустрітися зі мною наодинці. Обговорити якесь завдання.

Зіниці співрозмовника звузилися.

– Яке завдання?

– Він не уточнив.

Шретер пронизував його поглядом. У кімнаті стояли крісла, але жоден з чоловіків не поспішав сідати.

– Sprechen Sie Deutsch?

– Більш-менш, – посміхнувшись, Фалько теж перейшов на німецьку. – Певний час я жив у Центральній Європі.

– Знаєте інші мови?

– Французьку та англійську. Трохи розмовляю італійською. А ще я знаю всі турецькі прокляття, лайливі й образливі слова.

Жарт розбився об незворушне обличчя Шретера. Він покосився на сигаретний попід, озирнувся у пошуках попільнички й зрештою легенько стукнув указівним пальцем по недопалку і струсив усе на килим.

– Якщо ви вже заговорили про турецьку... Рік тому ви вбили в Стамбулі одного мого співвітчизника.

Фалько витримав його погляд.

– Можливо.

Шрам на щоці Шретера немовби став чіткішим.

– Його звали Клаус Топека, і він продавав військову оптику.

– Не знаю, не пригадую. – Фалько знизав плечима. – Нічого не можу сказати.

– Ви вбили стільки людей у Стамбулі та інших містах, що навіть не пам'ятаєте?

Фалько промовчав. Він чудово пам'ятав Топеку – приватного торговця, який також співпрацював з Абвером. Це сталося в листопаді 1935 року, до війни. Усе було зроблено швидко й чисто: постріл у потилицю біля дверей дешевого борделю в кварталі Бейоглу. Імітація збройного нападу. Він отримав наказ ліквідувати Топеку, оскільки той втручався у постачання оптичних приладів, куплених у Радянського Союзу за гроші республіканців. Так звелів адмірал, який за тих часів очолював іспанську службу розвідки у Східному Середземномор'ї. Кумедно, що життя вносить свої корективи, подумав він. Усе змінюється – союзники, друзі та вороги.

– Ваш начальник вважає вас серйозною людиною, якій можна цілком довіряти. Невдовзі вам доручать одну делікатну справу. Кажете, вам нічого не повідомили?

– Так, я не в курсі.

Замислившись, Шретер зробив довгу затяжку.

– В такому разі я теж мовчатиму. Скажу лише одне, – нарешті мовив він, випустивши дим. – Німецький флот підтримає вас. Для участі в операції виділено бойовий корабель – міноносець чи підводний човен. Дізнаємось найближчими днями.

Фалько вирішив вдати дурника.

– У червоній зоні?

Німець відповів пильним поглядом, ніби прораховуючи, що Фалько знає, а що замовчує.

– У Картахені працює німецький консул. Його звать Санчес-Копенік, і він отримав відповідні інструкції щодо вас. Коли настане слушна мить, ви встановите контакт.

– Ніхто нічого не казав мені про Картахену.

Крижані блакитні очі зберігали незворушний вираз.

– Тоді я буду першим. Звісно, за умови, що ви забудете назву цього міста, щойно вийдете звідси.

Картахена й Аліканте. Іспанський республіканський Схід. Фалько швидко обмірковував ситуацію, зіставляючи факти. На жаль, інформації було обмаль.

– А що я маю зробити? В чому полягає завдання?

– Ваш начальник розповість докладніше. – Шретер знову затягнувся сигарою. – Я не маю права випереджати його. Гадаю, завтра відбудеться важлива зустріч, і ви обговорите всі деталі. З третіми особами.

Занепокоений, Фалько подумки скривився. Йому подобалося діяти самостійно, тим паче, що адмірал не заперечував. Група брудних справ існувала саме за таким принципом. Однак ця операція відрізнялася від інших. Спільний проект НІОС, фалангістів та німців не передбачав нічого хорошого. Кепські новини. Як говорить старовинне іспанське прислів'я, біда вівцям, якщо чабани веселяться. Було неприємно думати, що він може стати однією з мертвих овець.

– Ви ще щось хотіли? – спитав він.

Шретер поставив порожній келих на стіл.

– Ні, більше нічого.

– Це все? – здивувався Фалько.

– Так. Я хотів познайомитися з вами. Побачити ваше обличчя.

– Професійна цікавість?

– Можна і так сказати. Мені розповідали, що в двадцятому році ви з білою армією евакуювалися з Криму. І навіть отримали поранення.

Фалько незворушно витримав його погляд.

– Можливо.

– Я тоді був морським офіцером і служив на «Мютці». Але ж ви не росіянин. І були надто молодим. Що ви там забули?

– Бізнес.

– Дивний спосіб займатися бізнесом. Ми всі чимало натерпілися.

– Мабуть.

– Ви продавали зброю, чи не так? То там, то тут. Або працювали на тих, хто її продавав. На людей Захарова.

Фалько внутрішньо посміхнувся. Він познайомився з Василем Захаровим на кораблі «Граф Савойський», під час гри в карти. За п'ять днів плавання між Гібралтаром та Нью-Йорком знаменитий контрабандист проїнявся симпатією до самовпевненого й розкутого іспанця – юнака щойно відрахували з Морської академії, і родина відправила його до Америки, щоб він взявся за розум. Півроку по тому Фалько вже працював на Захарова, виконуючи різні завдання в Мексиці, США, Європі.

– Не знаю, – відказав він. – Не пригадую.

Німець напрочуд уважно спостерігав за ним.

– Чи правда, що ви вели справи не лише з росіянами, а й одночасно постачали зброю мексиканським революціонерам і бойовикам ІРА?

– Такого я зовсім не пам'ятаю.

– Розумію. Якщо не помиляюсь, ви бували в Німеччині. В Берліні.

– А ось Німеччину я чудово пам’ятаю. Підштукатурені фасади, вогні кабаре, фальшива радість, що за дві вулиці перетворюється на печаль. І всі ці шльондри в облізливих шубах шепочуть тобі на вухо: «Komm, S? sser»[5 - «Ходімо, любчику» (нім.)].

– Це було раніше. Перш ніж...

– Що саме?

– Перш ніж настав націонал-соціалізм.

– Ну, якщо ви стверджуєте...

Німець відчинив двері. Вони разом повернулися до зали, де оркестр, перебиваючи гучні розмови, грав увертюру до опери «Лісовий кіт».

– Ви знаєте сеньйора Ленца? – поцікавився Шретер.

– Так.

Вони зупинилися біля подружжя – чоловіка з рудуватим волоссям і височенної пишнотілої білявки в чорній атласній сукні.

– Вольфганг Ленц і його дружина Грета. Здається, ви вже зустрічалися. Це Лоренсо Фалько.

– Так, ми знайомі, – підтвердив Ленц.

Вольфганг Ленц знехтував смокінгом, обравши темний костюм. Він тримав у руках напівпорожній келих, а в його подиху відчувався запах анісу. Застебнутий на один гудзик піджак тріщав на товстому животі. Пан Ленц, представник фабрики «Рейнметал» на півдні Європи, кілька разів перетинався з Фалько по роботі. В 1929 році вони навіть провернули спільну операцію в Бухаресті – продали трьохтисячну партію гвинтівок «Маузер», старих і несправних. Обое непогано заробили на тій афері. Після повстання Ленц регулярно постачав зброю армії Франко. Вони з дружиною мешкали в готелі. Люди часто бачили, як німець навідується, наче до себе додому, до єпископського палацу, де був розташований Генштаб каудильйо.

– Залишаю вас у приємному товаристві,– мовив Шретер і відійшов.

Фалько вийняв портсигар і запропонував їм сигарети. Ленц відмовився, а Грета взяла.

– Англійські? О, так! Дякую! Обожаю англійські сигарети.

Грета Ленц була на голову вища від свого чоловіка. Вона мала грубі й вульгарні риси обличчя, хоча аж ніяк не здавалася потворною. Пряме волосся до плечей. Губи, нафарбовані яскраво-червоною помадою. Вечірня сукня підкреслювала могутні германські стегна, а глибоке декольте відкривало великі пружні груди. Розвеселившись, Фалько подумав, що жодна жінка в нинішній католицькій святенницькій Іспанії не наважилася би демонструвати свої принади з такою безсоромністю.

– Цікаві у вас друзі,– зауважив Ленц, вказавши келихом на спину Шретера.

– Ділові партнери, – уточнив Фалько, підносячи запальничку до сигарети, яку Грета вже встромила у бурштиновий мундштук.

Її чоловік зробив ковток і хитро позирнув на Фалько.

– Патріотизм і бізнес часто поєднуються.

Фалько закурив і випустив дим крізь ніздрі.

– А як ваші справи?

– Гріх скаржитися. Ви ж знаєте, як усе відбувається. Генерал Франко потребує того, що я можу йому надати.

– Це коштує грошей.

– Авжеж. Але платять інші, і всі задоволені. Німеччина та Італія співпрацюють і рано чи пізно виставлять рахунки. Подейкують, що Томас Феріоль – ваш співвітчизник, який мешкає у Франції,– покриває значну частину витрат. Ви щось знаєте про це?

– Ні.

Вони ще трохи поговорили. Грета Ленц відкрила сумочку і попудрила ніс, обвіявши чоловіків ароматом парфумів «Елізабет Арден». Вона зацікавлено косилася на Фалько, але він звик до таких виявів уваги. Жінкам зазвичай подобалися його елегантні манери в поєднанні з гарним профілем і чарівною зухвалою посмішкою, прорахованою до міліметра, тисячоразово перевіреною на практиці й обраною служити своєрідною візитівкою. Змолоду завдяки особистим розчаруванням він засвоїв важливий урок: жінок приваблюють шляхетні кабальєро, але в ліжку вони надають перевагу мерзотникам. Проста математика.

– Люба, тобі принести анісівки? – спитав Ленц.

– Ні, дякую. – Вона стишила голос і додала з певним докором: – Гадаю, ти забагато п'єш.

– Ти перебільшуєш.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=48823533&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примечания

Відома пригодницька мелодрама 1935 року з Кларком Гейблом і Джин Харлоу в головних ролях. (Тут і далі прим. пер., якщо не вказано інше.)

2

«Зітхання Іспанії» (1902) – популярний іспанський пасодобль, твір композитора Антоніо Альвареса Алонсо.

3

Хуліо Ромеро де Торрес (1874–1930) – іспанський художник епохи реалізму.

4

Регуларес – елітний підрозділ Збройних сил Іспанії, створений 1911 року. Під час Громадянської війни 1936–1939 років солдати цього підрозділу – здебільшого марокканці – підтримували франкістів.

5

«Ходімо, любчику» (нім.).